

Vergaderjaar 2012–2013

33 509

Wijziging van de Wet cliëntenrechten zorg, de Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg, de Wet marktordening gezondheidszorg en de Zorgverzekeringswet (cliëntenrechten bij elektronische verwerking van gegevens)

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om de cliënt meer rechten te geven bij elektronische dossiervorming, bij gegevensuitwisseling door zorgaanbieders en bij het opvragen van gegevens;
Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Wet cliëntenrechten zorg wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 1, eerste lid, wordt, na onderdeel k, een onderdeel ingevoegd, luidende:

o. *elektronisch uitwisselingssysteem*: een systeem waarmee een zorgaanbieder op elektronische wijze gegevens uit dossiers aan andere op het systeem aangesloten zorgaanbieders kan verzenden, of waarmee een zorgaanbieder toegang kan verschaffen tot een dossier of gedeelten van een dossier dat hij beheert, waaronder niet begrepen een systeem binnen een zorgaanbieder als bedoeld in onderdeel f, onder 1°, voor het bijhouden van een elektronisch dossier.

B

De aanhef van artikel 4, eerste lid, komt te luiden:

Voor het tot gelding brengen van de in de artikelen 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23a, 23b, 23c, 23d, 24, 27 en 32 aan de cliënt toegekende rechten worden, voor zover het de artikelen 22, 23a, 23c, 23d en 24 betreft in afwijking van artikel 5 van de Wet bescherming persoonsgegevens:

C

In artikel 19, vierde lid, wordt na «in het dossier opgenomen stukken» ingevoegd:, of een verklaring over het gebruik van zelfmedicatie,.

D

Na artikel 23 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

Paragraaf 2A. Elektronische verwerking van gegevens

Artikel 23a

1. De cliënt heeft er jegens de zorgaanbieder recht op dat de zorgaanbieder gegevens van de cliënt slechts beschikbaar stelt via een elektronisch uitwisselingssysteem, voor zover de zorgaanbieder heeft vastgesteld dat de cliënt daartoe toestemming heeft gegeven.

2. De cliënt heeft er jegens de zorgaanbieder recht op dat het beschikbaar stellen van gegevens aan een andere zorgaanbieder of een categorie van zorgaanbieders via een elektronisch uitwisselingssysteem, op verzoek van de cliënt wordt uitgesloten of een uitsluiting weer wordt opgeheven.

3. De zorgaanbieder stelt gegevens van de cliënt slechts beschikbaar via een elektronisch uitwisselingssysteem, voor zover bij het raadplegen van die gegevens door een andere zorgaanbieder, de persoonlijke levenssfeer van een ander dan de cliënt niet wordt geschaad.

Artikel 23b

1. De zorgaanbieder geeft de cliënt informatie over zijn rechten bij elektronische gegevensuitwisseling en de wijze waarop hij zijn rechten kan uitoefenen.

2. De zorgaanbieder houdt een registratie bij van de op grond van artikel 23a, eerste lid, door cliënten verleende toestemming of weigering van toestemming, en de op grond van artikel 23a, tweede lid, gemaakte uitsluitingen, waarbij wordt aangetekend vanaf welk tijdstip de toestemming of de uitsluiting van kracht is geworden. Een zorgaanbieder kan deze registratie beschikbaar stellen via het elektronisch uitwisselingssysteem.

Artikel 23c

1. De cliënt heeft er jegens de zorgaanbieder recht op dat de inzage of het afschrift, bedoeld in artikel 22, eerste lid, en de inzage of het afschrift van de gegevens die de zorgaanbieder beschikbaar stelt via een elektronisch uitwisselingssysteem, op verzoek van de cliënt met redelijke tussenpozen, op elektronische wijze wordt gegeven of verstrekt.

2. Bij de afgifte van medicijnen heeft de cliënt er jegens de apotheker recht op dat hij desgevraagd direct op elektronische wijze inzage krijgt in zijn medicatiegegevens. Op verzoek van de cliënt worden door de apotheker desgevraagd door de cliënt verstrekte gegevens over het gebruik van zelfmedicatie beschikbaar gesteld via het elektronisch uitwisselingssysteem.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde elektronische inzage, en de in het eerste lid bedoelde elektronische afschriften, worden kosteloos verschaft.

Artikel 23d

Onverminderd het bepaalde in artikel 35, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens, wordt in een afschrift als bedoeld in artikel 23c, eerste lid, op verzoek van de cliënt, opgenomen:

- a. wie bepaalde informatie via het elektronisch uitwisselingssysteem beschikbaar heeft gesteld, en op welke datum;
- b. wie bepaalde informatie heeft ingezien of opgevraagd en op welke datum.

Artikel 23e

De verantwoordelijke, bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens, voor een elektronisch uitwisselingssysteem, doet in geval van een vermoeden van een overtreding van het verbod, bedoeld in artikel 25a, eerste lid, mededeling aan de zorgautoriteit, bedoeld in de Wet marktordening gezondheidszorg.

E

Artikel 24 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt in de eerste volzin na «toestemming» toegevoegd:, en dat anderen dan de cliënt geen gegevens over de cliënt inzien die beschikbaar zijn via een elektronisch uitwisselingssysteem, of een afschrift maken van die gegevens, dan met zijn toestemming.

2. In het eerste en tweede lid wordt na «verstrekking» telkens ingevoegd: of inzage.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. In afwijking van het eerste lid, is een zorgverlener in een situatie als bedoeld in artikel 16, derde lid, en artikel 17, eerste lid en tweede lid, onderdeel a, bevoegd de gegevens van de desbetreffende cliënt die via een elektronisch uitwisselingssysteem beschikbaar zijn, te raadplegen, voor zover de raadpleging noodzakelijk is voor de door hem in die situatie ten aanzien van de cliënt te verrichten handelingen.

F

Na artikel 25 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 25a

1. Een ziektekostenverzekeraar als bedoeld in artikel 1, onderdeel f, van de Wet marktordening gezondheidszorg heeft geen toegang tot elektronische uitwisselingssystemen.

2. Voor zover een zorgverlener werkzaamheden verricht als bedrijfsarts, verzekeringsarts, dan wel als keurend arts voor keuringen als bedoeld in de Wet op de medische keuringen heeft hij geen toegang tot elektronische uitwisselingssystemen.

ARTIKEL II

De Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 1 worden onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel h door een puntkomma, twee onderdelen toegevoegd, luidende:

i. *dossier*: de schriftelijk of elektronisch vastgelegde gegevens met betrekking tot de verlening van zorg aan een cliënt;

j. *elektronisch uitwisselingssysteem*: een systeem waarmee zorgaanbieders op elektronische wijze gegevens uit dossiers aan andere op het systeem aangesloten zorgaanbieders kunnen verzenden, waarmee zorgaanbieders gegevens uit dossiers met elkaar kunnen delen, of waarmee een zorgaanbieder toegang kan verschaffen tot een dossier of gedeelten van een dossier dat hij beheert, waaronder niet begrepen een systeem binnen een zorgaanbieder als bedoeld in onderdeel c, onder 1°, voor het bijhouden van een elektronisch dossier.

B

Na artikel 15 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

HOOFDSTUK 3A. ELEKTRONISCHE VERWERKING VAN GEGEVENS

Artikel 15a

1. De zorgaanbieder stelt gegevens van de cliënt slechts beschikbaar via een elektronisch uitwisselingssysteem, voor zover de zorgaanbieder heeft vastgesteld dat de cliënt daartoe toestemming heeft gegeven.

2. De cliënt heeft er jegens de zorgaanbieder recht op, dat het beschikbaar stellen van gegevens aan een andere zorgaanbieder of een categorie van zorgaanbieders via een elektronisch uitwisselingssysteem, op verzoek van de cliënt wordt uitgesloten of een uitsluiting weer wordt opgeheven.

3. De zorgaanbieder stelt gegevens van de cliënt slechts beschikbaar via een elektronisch uitwisselingssysteem, voor zover bij het raadplegen van die gegevens door een andere zorgaanbieder, de persoonlijke levenssfeer van een ander dan de cliënt niet wordt geschaad.

Artikel 15b

1. Het raadplegen van gegevens die beschikbaar zijn gesteld via een elektronisch uitwisselingssysteem, of een afschrift maken van die gegevens, is alleen toegestaan, met toestemming van de cliënt.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op het raadplegen door degenen die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van zorgverlening en degene die optreedt als vervanger van de zorgaanbieder die de gegevens beschikbaar heeft gesteld via het elektronisch uitwisselingssysteem, voor zover de raadpleging noodzakelijk is voor de door hen in dat kader te verrichten werkzaamheden.

3. Een zorgaanbieder die ten aanzien van de cliënt direct moet handelen om ernstig nadeel te voorkomen terwijl het vragen van toestemming op dat moment niet mogelijk is, is in afwijking van het eerste lid bevoegd de gegevens van de desbetreffende cliënt die via een elektronisch uitwisselingssysteem beschikbaar zijn, te raadplegen, voor zover de raadpleging

noodzakelijk is voor de door hem in die situatie ten aanzien van de cliënt te verrichten handelingen.

Artikel 15c

1. zorgaanbieder geeft de cliënt informatie over zijn rechten bij elektronische gegevensuitwisseling en de wijze waarop hij zijn rechten kan uitoefenen.

2. De zorgaanbieder houdt een registratie bij van de op grond van artikel 15a, eerste lid, door cliënten verleende toestemming of weigering van toestemming, en de op grond van artikel 15a, tweede lid, gemaakte uitsluitingen waarbij wordt aangetekend vanaf welk tijdstip de toestemming of de uitsluiting van kracht is geworden. Een zorgaanbieder kan deze registratie beschikbaar stellen via het elektronisch uitwisselingsstelsel.

Artikel 15d

1. Indien de cliënt verzoekt om inzage of afschrift van het dossier van de desbetreffende cliënt, of van de gegevens betreffende deze cliënt die de zorgaanbieder via een elektronisch uitwisselingsstelsel beschikbaar stelt, wordt de inzage of het afschrift op verzoek van de cliënt, met redelijke tussenpozen, door de zorgaanbieder op elektronische wijze verstrekt.

2. Bij de afgifte van medicijnen door een apotheker, verschaft de apotheker de cliënt desgevraagd direct op elektronische wijze inzage in zijn medicatiegegevens. Op verzoek van de cliënt worden door de apotheker desgevraagd door de cliënt verstrekte gegevens over het gebruik van zelfmedicatie beschikbaar gesteld via het elektronisch uitwisselingsstelsel.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde elektronische inzage, en de in het eerste lid bedoelde elektronische afschriften, worden kosteloos verschaft.

Artikel 15e

Onverminderd het bepaalde in artikel 35, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens, wordt in een afschrift als bedoeld in artikel 15d, eerste lid, op verzoek van de cliënt opgenomen:

- a. wie bepaalde informatie via het elektronisch uitwisselingsstelsel beschikbaar heeft gesteld en op welke datum;
- b. wie bepaalde informatie heeft ingezien of opgevraagd en op welke datum.

Artikel 15f

1. Een zorgverzekeraar heeft geen toegang tot elektronische uitwisselingsstelsels.

2. Voor zover een zorgaanbieder werkzaamheden verricht als bedrijfsarts, verzekeringsarts, dan wel als keurend arts voor keuringen als bedoeld in de Wet op de medische keuringen, verschaft hij zich geen toegang tot elektronische uitwisselingsstelsels en verwerkt geen gegevens uit elektronische uitwisselingsstelsels.

Artikel 15g

Indien de cliënt een wettelijk vertegenwoordiger heeft, worden de op grond van deze paragraaf aan de cliënt toekomende rechten uitgeoefend door deze vertegenwoordiger, met dien verstande dat in afwijking van artikel 5 van de Wet bescherming persoonsgegevens, toestemming voor

het verwerken van persoonsgegevens als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens, mede is vereist van de cliënt die de leeftijd van twaalf maar nog niet van zestien jaren heeft bereikt, tenzij de desbetreffende cliënt niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

Artikel 15h

De verantwoordelijke, bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens, voor een elektronisch uitwisselingssysteem, doet in geval van een vermoeden van een overtreding van het verbod, bedoeld in artikel 15f, eerste lid, mededeling aan de zorgautoriteit, bedoeld in de Wet marktordening gezondheidszorg.

C

Artikel 16 vervalt.

D

Artikel 25 komt te luiden:

Artikel 25

Deze wet wordt aangehaald als: Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

ARTIKEL III

De Zorgverzekeringswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 7 van de Zorgverzekeringswet wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vierde lid wordt vervangen door:

4. Een verzekeringnemer kan zijn zorgverzekering opzeggen binnen zes weken nadat hij een mededeling als bedoeld in artikel 78c, tweede lid, of artikel 91, eerste lid, van de Wet marktordening gezondheidszorg over zijn zorgverzekeraar heeft ontvangen.

2. Onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:

5. De opzegging, bedoeld in het tweede of vierde lid, gaat in op de eerste dag van de tweede kalendermaand volgende op de dag waarop de verzekeringnemer heeft opgezegd.

3. In het zesde lid (nieuw) wordt «vierde lid» vervangen door: vierde of vijfde lid.

B

In artikel 9d, zevende lid, wordt «het vierde lid» vervangen door: het vierde of vijfde lid.

C

In de artikelen 26, vierde lid, 86, tweede en vijfde lid, en 118, derde lid, wordt «Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg» telkens vervangen door: Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

ARTIKEL IV

De Wet marktordening gezondheidszorg wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 16 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 16a

De zorgautoriteit is tevens belast met toezicht op de naleving door de ziektekostenverzekeraar van artikel 15f van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

B

Na artikel 78b wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 78c

1. De zorgautoriteit kan uit hoofde van haar taak, bedoeld in artikel 16a, een aanwijzing geven aan een ziektekostenverzekeraar die niet voldoet aan artikel 15f van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

2. De zorgautoriteit doet van een aanwijzing mededeling aan de verzekerden en verzekeringnemers van wie de zorgautoriteit heeft vastgesteld dat hun ziektekostenverzekeraar zich via een elektronisch uitwisselingssysteem toegang tot hun gegevens heeft verschaft.

C

In artikel 81, eerste lid, wordt «een krachtens artikel 76 gegeven aanwijzing» vervangen door: een krachtens artikel 76 of 78c gegeven aanwijzing.

D

Na artikel 90 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 91

1. De zorgautoriteit legt een bestuurlijke boete op aan een ziektekostenverzekeraar die artikel 15f van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg overtreedt. De zorgautoriteit doet van het opleggen van de bestuurlijke boete mededeling aan de verzekerden en verzekeringnemers van wie de zorgautoriteit heeft vastgesteld dat hun ziektekostenverzekeraar zich via een elektronisch uitwisselingssysteem toegang tot hun gegevens heeft verschaft.

2. De boete voor een afzonderlijke overtreding bedraagt ten hoogste € 500.000 of, indien dat meer is, tien procent van de omzet van de onderneming in Nederland. Artikel 85, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. De zorgautoriteit maakt een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete ingevolge het eerste lid openbaar, nadat het rechtens onaantastbaar is geworden.

4. De zorgautoriteit doet van de openbaarmaking, bedoeld in het derde lid, onverwijld mededeling aan de ziektekostenverzekeraar.

5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze en inhoud van de openbaarmaking en over de wijze en inhoud van de mededeling door de zorgautoriteit.

ARTIKEL V

In artikel 52, tweede en vijfde lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten wordt «Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg» telkens vervangen door: Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

ARTIKEL VI

In de artikelen 9, tweede lid, en 14, derde lid, van de Wet toelating zorginstellingen wordt «Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg» telkens vervangen door: Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

ARTIKEL VII

In artikel 10, tweede lid, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg wordt «Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg» vervangen door: Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg.

ARTIKEL VIII

1. Indien het bij koninklijke boodschap van 7 juni 2010 ingediende voorstel voor een Wet cliëntenrechten zorg (Kamerstukken 32 402) tot wet wordt verheven en in werking is getreden voordat deze wet in werking treedt, wordt in artikel IV «artikel 15f van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg» telkens vervangen door «artikel 25a van de Wet cliëntenrechten zorg», en vervalt artikel II, onderdelen A en B

2. Indien het bij koninklijke boodschap van 7 juni 2010 ingediende voorstel voor een Wet cliëntenrechten zorg (Kamerstukken 32 402) tot wet wordt verheven en in werking treedt nadat deze wet in werking is getreden:

a. vervalt hoofdstuk 3A van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg, met ingang van de dag waarop de artikelen 23a, 23b, 23c, 23d, 23e, 24 en 25a van de Wet cliëntenrechten zorg in werking zijn getreden;

b. wordt met ingang van de dag, bedoeld in onderdeel a, in de artikelen 16a, 78c en 91, eerste lid, van de Wet marktordening gezondheidszorg, «artikel 15f van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg» telkens vervangen door: artikel 25a van de Wet cliëntenrechten zorg.

3. Met ingang van de dag waarop deze wet in werking is getreden, wordt in artikel I, onderdeel H van het bij koninklijke boodschap van 10 september 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van de Wet marktordening gezondheidszorg en enkele andere wetten, teneinde te voorkomen dat zorgverzekeraars zelf zorg verlenen of zorg laten aanbieden door zorgaanbieders waarin zij zelf zeggenschap hebben, «als bedoeld in artikel 76» vervangen door: als bedoeld in artikel 76 of artikel 78c.

4. Indien het bij koninklijke boodschap van 10 september 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van de Wet marktordening gezondheidszorg en enkele andere wetten, teneinde te voorkomen dat zorgverzekeraars zelf zorg verlenen of zorg laten aanbieden door zorgaanbieders waarin zij zelf zeggenschap hebben, tot wet wordt verheven en artikel I, onderdeel H van die wet in werking is getreden voordat deze wet in werking treedt, vervalt artikel IV, onderdeel C, en wordt in artikel 81, eerste lid, van de Wet marktordening gezondheidszorg «als bedoeld in artikel 76» vervangen door: als bedoeld in artikel 76 of artikel 78c.

ARTIKEL IX

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen en onderdelen verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,